

Fòrum ONDARA

de capellans del bisbat de solsona

Núm 5 - gener de 2007

EL DESAFECTE ENVERS L'ESGLÉSIA

La gravetat del problema

És un problema que fa temps que ens preocupa. No ens referim al desafecte per part de sectors laïcitzants que constatava no fa gaire Fernando Sebastian: *"Hem d'acceptar que no ens estimen"*, deia. No, aquí ens referim al desafecte per part dels cristians, d'aquells que, almenys en teoria, formen part de l'Església, però que no troben la manera d'identificar-se amb l'Església, de "sentir amb l'Església", segons l'expressió clàssica. Fins s'ha parlat de cisma o heretgia emocional. Fa ja uns anys que Torres Queiruga escrivia: *"Davant d'una Església que de llar acollidora s'ha convertit en quarter d'hivern, molts han emigrat a zones més càlides, altres s'han apinyat a dins per protegir-se del fred del món i altres, indecisos i descoratjats, s'han quedat amb un peu dins i un altre fora, conformes en unes coses i disconformes en altres"*. I no falta qui confessa: *"Si un dia vaig creure en Jesucrist gràcies a l'Església, ara crec en l'Església només gràcies a Jesucrist"*.

Les conseqüències d'aquest fet, tant respecte a la vida com a la missió de l'Església, són gravíssimes: gent desencisada, sense una compenetració afectiva amb la causa, ni és possible fer gran cosa ni engrescar ningú. Quina part de culpa hi té la institució i quina els capellans i cristians de base?

Causes

Sens dubte que la Institució hi té una bona part de culpa. Els postconcilis, tant del Vaticà II com del Tarreconense, han estat decebedors per a molta gent confiada en la renovació i obertura de l'Església. És veritat que a l'Església sempre hi ha hagut dues tendències, una més preocupada per la conservació del missatge i una altra pel seu anunci i actualització.

Però l'Església actual, moguda per les pors més que per la confiança en l'Esperit, ha optat clarament per la seguretat i l'immobilisme en tots els ordres: doctrinal, moral, litúrgic, jurídic i pastoral. "Nihil innovetur", seria la divisa en un temps en què el món canvia veloçment. A una persona normal de la nostra societat, escriu el professor de la Complutense P.J. Gómez Serrano, en entrar a l'Església té la impressió d'entrar en una "màquina del temps". Cal superar, diu, el recel envers el nou, aplicant el savi consell de Pau: *"Examineu-ho tot i quedeu-vos amb el que és bo"* (1Ts.5,21). No ens hauria de fer por fer el ridícul per Jesucrist, però seria una pena que l'haguéssim de fer per la ruqueria humana. (Mc.7,8-11)

En nom d'aquesta seguretat, s'ha imposat el poder i l'autoritarisme per sobre de la comunió i de la corresponsabilitat. S'han suprimit els espais d'opinió i s'han desactivat els organismes de participació promoguts pel Concili. S'ha imposat el pensament únic, la literalitat, d'una manera cada vegada més estricta. Si amb el Catecisme de l'Església Catòlica es va implantar el catecisme de via única, amb el Compendi s'ha convertit en monocarril. Díficilment pots sentir com a teva una Església que ben poc compta amb tu, si no és per a obeir.

Ben segur que els de la base hi tenim també part de culpa. Des de dalt se'ns sol acusar de manca d'espiritualitat, de sentit eclesial i de maduresa psicològica. I segurament que no els manca raó. Cal tenir també en compte que la cultura d'avui, marcada per la subjectivitat, el relativisme i individualisme, no afavoreix l'acceptació de l'autoritat i de la institució com tampoc no predisposa a l'abnegació i renúncia del propi interès

que reclama la vida comunitària. Una cosa és certa, si fóssim sants, si visquéssim més profundament les actituds de convivència que Pau ens recomana a Col. 3,12-15, no seria tan difícil trobar-hi solució. Però no ens equivoquem, això no voldria dir que fóssim menys incòmodes. Ara més que mai necessitaríem gent amb un profund esperit evangèlic, una caritat insubornable i una gran maduresa humana per a poder denunciar amb respecte, però també amb llibertat i valentia, les covardies, mancances i infidelitats de la Institució.

Principis de solució

N'esmentarem només dos, els més obvis. Primer que tot caldria promoure al màxim en la nostra Església el diàleg i la participació. Un diàleg respectuós, constructiu, però franc, obert i sincer. Un diàleg que, segons l'Encíclica Eclesiam suam caldria encetar des de dalt. El pitjor que ens pot passar en aquests moments és la inhibició, el desinterès i el distanciament afectiu. Per això mateix, cal també potenciar les estructures de participació, sense exclusivismes. Si un distintiu té la cultura d'avui és el pluralisme en tots els ordres. Avui més que mai el bisbe ha de saber ser principi d'unitat. De camarilles sempre n'hi ha hagut a l'Església, però en una societat democràtica com la nostra resulten cada dia més intolerables.

Tant el diàleg com la participació pressuposen un clima de comunió. Una comunió que ha de ser recíproca: de la base amb la jerarquia i de la jerarquia amb la base. I, de la mateixa manera, el "sentir amb l'Església" ha de ser bidireccional i la comunitat ha d'estar atenta a les indicacions d'aquells que tenen la missió de guiar-la i els bisbes hauran de saber estar atents no sols a Roma o a Madrid, sinó també a la seva comunitat, estimar-la, escoltar-la i auscultar-la.

No oblidem que la gran aspiració de Jesús és la unitat dels seus deixebles. Aquest és el distintiu de la seva missió (Jo. 17,22-23).

En segon lloc, un compromís més seriós per l'humà i per la vida. Aquesta és la causa de Jesús ("Jo he vingut perquè tingueu vida i en tingueu a desdir" -Jo. 10,10-), i de l'Església, que al Concili es va declarar servidora de la humanitat.

Si seriosament ens comprometem amb la causa de l'home, que és la causa de Jesús, els problemes són tan greus i tan urgents, que a la força ens trauria la son de les orelles i no podrem entretenir-nos amb foteses com fem tantes vegades. I a la vegada són tan canviants, que a la força ens haurem de renovar constantment.

No hi ha temps per perdre. "Deixem el desencant per a temps millors", diu que deia un graffiti centreamericà.

I si volem preocupar-nos de problemes intraeclesials, n'hi ha de molt més importants que el lavabo de la missa, les renyines capitulars, les baralles amb el poder civil o si a la consagració s'ha de dir tots o molts. Josep M. Totosaus en feia una llista a l'editorial del núm 306 del Pregó: el llenguatge de la litúrgia, les fórmules de pregària popular, tant comunitària com familiar, la manera d'introduir els infants a la pregària amb tota naturalitat, la lectura del Credo o d'alguns "dogmes" en l'horitzó cultural d'avui, els models de vida cristiana, el testimoniatge cristià en la nostra societat progressivament laica i religiosament plural, l'assumpció natural, alegre i esperançada de la nostra situació de minoria, l'estima i la significació de la nostra fe cristiana en aquest context.

Per la nostra part, no pensem quedar-nos inactius. Estem disposats a fer tot el que puguem, tant col·lectivament com personalment, per generar un clima de diàleg obert, respectuós i positiu, a fi de desbloquejar l'actual situació de recels i d'inhibició. Ens proposem també promoure i impulsar, a la mida de les nostres forces, totes aquelles estructures que puguin afavorir la consciència i participació eclesial.

Però no voldríem pas ser sols, ni pretenem cap protagonisme. Col·laborarem obertament amb tots aquells que estiguin disposats a avançar en aquesta línia, que estem segurs que són molts. □

**Ens proposem
promoure i impulsar
totes aquelles
estructures que
puguin afavorir la
consciència i
participació eclesial**

RECOMANEM...

DOS LLIBRES

25 años de teología: balance y perspectivas.
Diversos autors - PPC – Fundación Santa Maria, 2006.

Un llibre fet a propòsit per a posar-se al corrent de la teologia: present i futur de 24 temes cabdals de la teologia, exposats amb brevetat pels teòlegs espanyols més qualificats (val a dir que no n'hi ha cap de català). Pel preu mòdic de 16 euros.

Llegir els evangelis amb l'Església.
Raymond E. Brown - Claret, 2006.

Els misteris de l'any litúrgic: Nadal, Quaresma, Setmana Santa i Pasqua, exposats amb brevetat i senzillesa a partir dels textos evangèlics, per un dels millors biblistes actuals.